

Модул 8. Системи за поддршка на врсници

Овој модул истражува како да се воспостават ефикасни системи за поддршка на врсници за борба против малтретирањето во училиштата. Преку структурирани програми како што се менторство на врсници, системи за другарство, медијација на врсници и иницијативи за амбасадори против малтретирање, учениците можат да бидат оспособени да создадат побезбедни, поинклузивни средини за учење.

**Co-funded by
the European Union**

Разбирање на менторството од страна на врсници

Менторството од страна на врсници вклучува структурирани иницијативи каде што постарите или поискусните ученици ја преземаат улогата на ментори, градејќи поддржувачки односи и станувајќи позитивни модели на улоги за помладите или помалку искусните врсници на кои им е потребно водство и совет. Овој систем за поддршка е особено ефикасен во намалувањето на малтретирањето, бидејќи менторите ги водат менторираните лица кон одговорно донесување одлуки и почитување на другите, зајакнувајќи ја училишната култура вкоренета во емпатија, инклузија и меѓусебна поддршка (Houlston et al, 2009).

Сè поголем број истражувања покажуваат дека менторството од врсници се протега подалеку од академските резултати, кон позитивен психолошки раст. Cowe(2014) откри дека врсничката поддршка е вредна за интервенција против малтретирање; усвојувањето на врсничка поддршка во училиштата создава можности за децата и младите луѓе да бидат проактивни во справувањето со малтретирањето кога ќе го забележат.

Вдахни надеж

Врсничките ментори имаат за цел да инспирираат надеж, помагајќи им на учениците да сфатат дека можат да ги надминат предизвиците и да напредуваат во нивната училишна средина.

Понуди насока

Менторите одат рамо до рамо со другите додека тие се справуваат со предизвиците на закрепнување од малтретирање, нудејќи им водство и разбирање во текот на целиот процес.

Отфрлете ги заблудите

Врсничките ментори се трудат да разоткриваат митови и заблуди за последиците од тоа да се биде цел или вклучен во насилство и да промовираат култура на прифаќање и издржливост.

Поттикни лична самостојност и сила

Врсничкото менторство поттикнува лична самостојност и оснажување преку споделување стратегии и ресурси што помагаат во справувањето и заздравувањето по случаи на насилство.

Поддршка за поставување цели

Менторите ги поддржуваат другите во идентификувањето на личните цели, надежи и аспирации и помагаат да се создаде пат кон постигнување на овие цели во позитивна и поддржувачка училишна средина.

Ова менторство помага да се изгради доверба и поврзаност, што е важно за создавање побезбедна и поинклузивна средина за сите ученици (Terrion et al, 2007). Во една студија за ефикасноста на врсничката поддршка, учениците кои биле менторирани рекле дека тоа значајно влијаело на нивното чувство на припадност и личен развој. Еден ученик истакнал:

„Да можам да зборувам со некој кој поминал низ сето тоа и кој призна дека бил нервозен [...] многу ми помогна, затоа што не се чувствував различно или премногу загрижено“. (Stapley et al, 2022).

Системот на пријатели: Едноставен, но ефикасен пристап

Слично на менторството од врсници, системот на другари е едноставен систем на здружување каде што двајца ученици се партнери за меѓусебна поддршка. Се фокусира на помагање на новодојдените ученици на кои им е потребна емоционална поддршка и помош при адаптирањето на новата средина. Системот на другари обезбедува пријателска и неформална поддршка со главна цел да се осигури дека учениците не се чувствуваат изолирано и имаат доверлив колега на кого можат да се обратат. Тој е обично краткорочен или среднорочен, порелаксиран и помалку структуриран од менторството од врсници (O'Donnell et al, 1979).

Предности на другар - системот

- Зголемено самопочитување и самодоверба
- Поголемо чувство на припадност
- Подобрена социјална поддршка и функционирање
- Подобрувања на односите
- Полесно прилагодување во училишниот живот

Што прави другарот?

- Помага новите ученици да се интегрираат во училишната средина, намалувајќи ги чувствата на несигурност и ранливост кои би можеле да ги направат цели на насилство.
- Нуди утеха и пријателство на учениците кои можат да бидат цел на насилство, помагајќи им да се чувствуваат вреднувани и помалку изолирани.
- Ги препознава знаците на насилство и знае како да го пријави на наставниците или на вработените.
- Ги придружува менторираните ученици пред и по часовите или поминува време со нив за време на одмор или ручек, со цел да ги одврати потенцијалните насилници од тоа да насочат внимание кон некој кој изгледа сам (McCaleb et al, 2023).

Системот на другари создава непосредна врска за ранливите ученици, особено за оние кои се нови во училиштето или кои на друг начин би можеле да бидат изолирани. Со поврзување на учениците, системот создава природна заштита од малтретирање, а воедно поттикнува пријателство и интеграција. Како што забележа еден ученик во студијата на Стејпли од 2022 година:

„Само мали совети и работи што ми ги даваше мојот ментор. На пример, затоа што најмалите работи ми помагаат, ми помагаат да се справам со најголемите, најголемите проблеми што ги имам“.

Воспоставување ефективни системи за менторство меѓу врсници и другарство

Создавањето успешни програми за врсничка поддршка бара внимателно планирање, јасни упатства и постојан надзор. Следните чекори обезбедуваат рамка за воспоставување ефективни системи за врсничка менторство и другарство во училиштата.:

Поставете јасна цел

Целта е да се намалат инцидентите на насилство, да се поттикне поддржувачка средина и да се оснажат учениците за конструктивно решавање конфликти, со развој на емпатија и позитивна училишна култура.

Идентификувајте ги менторите

Изберете емпатични и одговорни ментори кои се почитувани од врсниците и имаат различна позадина за да се поврзат со повеќе ученици.

Поврзување на ментори и менторирани

Поврзете ментори и менторирани според заеднички интереси, возраст или потреби за да се изгради доверба, при што се зачувува приватноста на нивните информации и грижи.

Обезбедете обука и ресурси

Обучете ментори да препознаваат физичко, вербално и сајбернасилство. Научете ги активно слушање, емпатија и конструктивни повратни информации и обезбедете им алатки за медијација и смирување на конфликти.

Воспоставете јасни насоки

Направете прирачник кој ги опишува обврските на менторите, вклучително слушање без осуда и насочување на менторирани кон корисни ресурси. Истакнете граници за да се избегне пречесто вмешување во сложени ситуации.

Олеснување на редовните пријавувања

Закажете редовни индивидуални или групни сесии за ментори и менторирани. Создадете форуми за споделување искуства и совети, со надзор на советник или наставник за дополнителна поддршка.

Евалуирај и усовршувај

Користете анкети и неформални проверки за да соберете повратни информации од ментори/пријатели и менторирани лица. Мерете ги промените во пријавените инциденти на малтретирање и благосостојбата на учениците. Усовршете ја програмата врз основа на повратни информации и резултати (Cornelius et al, 2016).

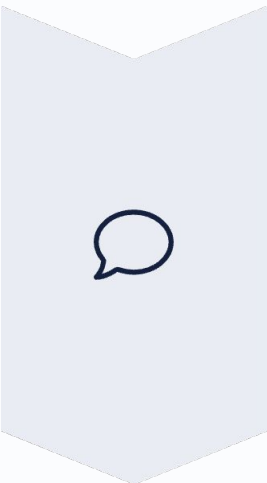
Од суштинско значење е да се воспостави систем за заштита на менторите и другарите за да се оспособи да ги заштитат другите без страв од одмазда. Размислете за обезбедување награди за учениците во програмата за да се зголеми мотивацијата да бидат дел од заедницата на ментори во училиштето.

Peer Mediation: Resolving Conflicts Constructively

Конфликтите се редовен дел од училишниот живот, од несогласувања околу седиштата за ручек или игри во одмор до одлуки за учење и забава. Сепак, учениците често добиваат малку насоки за конструктивно решавање на конфликтите. Само кажувањето „не се карајте“, без понуда на алтернативи, ретко ги спречува расправиите (Johnson et al, 1992).

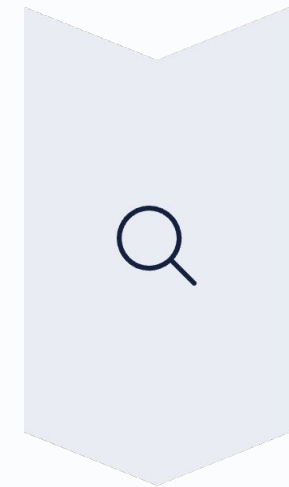
Врсничката медијација е структуриран процес каде неутрален посредник помага на две или повеќе лица во конфликт да најдат конструктивно и мирољубиво решение (Bickmore, 2002).

Поддршката ја даваат обучени врсници. При обуката, студентите медијатори учат да ги разбираат перспективите на другите, да комуницираат ефективно и да применуваат техники за решавање проблеми (Messing, 1993). Врсничката медијација го поттикнува самооснажувањето, дозволувајќи им на учениците да носат одлуки за прашања и конфликти кои влијаат врз нивниот живот, со што се развиваат саморегулација, самопочитување и независно донесување одлуки (Johnson & Johnson, 1997).

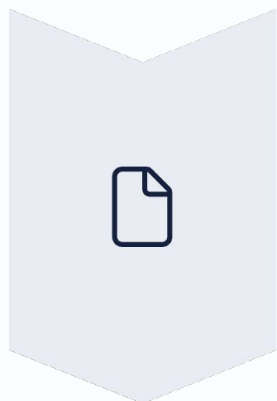
Understanding Conflicts

Учениците учат да разликуваат што претставува конфликт, а што не и истражуваат како конструктивното управување со конфликтите може да доведе до позитивни резултати.

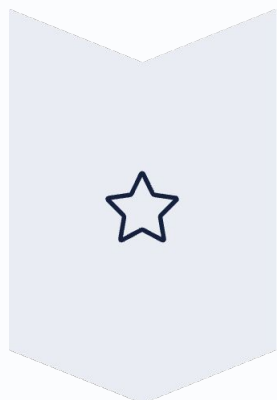
Развивање преговарачки вештини

Учениците учат да изразуваат што сакаат, да објаснуваат чувства и причини, да ја гледаат ситуацијата од перспективата на другите, да предлагаат решенија и да се договараат за понатамошни чекори.

Развивање медијаторски вештини

Учениците учат како да прекинат конфликти, да обезбедат посветеност на медијацијата, да водат преговори и да ги формализираат договорите меѓу спорните страни.

Спроведување на Програмата

Учениците ротираат како официјални медијатори, носејќи идентификациски маркери и достапни за посредување во конфликти низ целото училиште.

Амбасадори против врсничко насилство: Младински лидери за промени

Амбасадор против врсничко насилство е ученик кој го следи насилството, нуди поддршка на жртвите и им овозможува безбедно место за разговор за своите грижи, надвор од возрасните.

Емпатија

Способност за разбирање и споделување на чувствата на другите, што им овозможува да ги препознаваат знаците на насилство и да им помагаат на погодените.

Комуникација

Способност за активно слушање, нудење емоционална поддршка и јасна комуникација без осуда.

Трпеливост

Пројавување трпение при поддршка на жртвите на насилство, давајќи им време да ги изразат своите чувства и грижи.

Одговорност

Свесност за својата улога и посветеност на создавање безбедна и позитивна училишна средина за сите ученици.

Лидерство

Охрабрување на другите и поттикнување на врсниците да учествуваат во превенција на насилство.

Храброст

Храброст за интервенција при сведочење насилство и за искажување став против негативни однесувања.

Обучувањето на учениците да станат амбасадори против насилство вклучува низа чекори:

Претставете го концептот: Почнете со разговор во класот за насилство – што е и зошто е штетно. Користете видеа, приказни или игри на улоги за да прикажете различни видови насилство (вербално, физичко, социјално).

Развијте емпатија: Вклучете ги учениците во активности како „прошетајте во туѓи чевли“, каде што играат улога на жртва на насилство. Читајте книги или приказни за ликови кои се соочуваат со насилство, по што следуваат дискусии за чувства и последици.

Развивајте комуникациски вештини: Креирајте ситуации со насилство и вежбајте како да се реагира. Игрите улоги каде еден ученик е жртва, а друг интервенира за да помогне.

Поттикнете самодоверба и храброст: Создадете ситуации каде учениците вежбаат интервенција во контролирана средина. Активности како кратки презентации го зајакнуваат нивното уверување да застанат против насилство.

Оспособување на набљудувачите: Градење доверба за безбедно интервенирање

Набљудувачите се еден од најефикасните, но недоволно искористени ресурси во борбата против училишното врсничко насилство. Сведоците имаат важна улога во одредувањето на исходот од појавите на врсничко насилство (Doane et al., 2019). Според истражувањата, кога набљудувачите реагираат, појавата и влијанието на врсничко насилство се значително намалени (Mazzone, 2020).

Сепак, многу од нив се двоумат да интервенираат, плашејќи се од одмазда од насилникот, социјална маргинализација или самите да станат предмет на дополнително врсничко насилство (Ahmed, 2008). Ова двоумење да се интервенира значително ја ограничува ефикасноста на мерките против малтретирање.

Клучни фактори што ја зголемуваат интервенцијата на очевидците

Поврзаност со училиштето: Учениците кои чувствуваат силна поврзаност со своето училиште и врсниците се посклони да интервенираат во ситуации на малтретирање, бидејќи го гледаат малтретирањето како закана за заедничките идеали на нивната заедница.

Справување со срам: Учениците кои ја препознаваат својата лична одговорност и се чувствуваат виновни што не интервенирале се посклони да преземат акција кога ќе видат малтретирање (Ahmed, 2008).

Морална храброст: Набљудувачите со високи морални верувања, како што се емпатијата и правдата, се повеќе склони да се мешаат во ситуации на малтретирање (Dal Cason et al., 2020).

Набљудувачите кои се вклучуваат во префрлање на срам, како што е обвинувањето на другите или игнорирањето на проблемот, имаат помала веројатност да дејствуваат (Ahmed, 2008). Слично на тоа, оние кои не чувствуваат морална обврска да интервенираат или кои не гледаат директна закана за сопствениот општествен статус, се помалку наклонети да преземат акција.

Активност според Личната конструктивна психологија: Детален план за изведба

Оваа севкупна активност им помага на учениците да разберат како нивните лични конструкции влијаат врз нивното однесување како сведоци на насилство.

Преку испитување и преиспитување на овие конструкции, учениците можат да развијат поефикасни стратегии за интервенција.

Вовед

1

Објаснете ја теоријата на Џорџ Кели за Личната конструктивна психологија. Разгледајте како луѓето го толкуваат и реагираат на светот врз основа на лични конструкции—ментални рамки кои ги користиме за да ги категоризираме и разбереме нашите искуства.

2

Истражување преку мрежа на конструкции

Учениците ги истражуваат своите лични конструкции за насилство и однесувањето на сведоците преку водени прашања и поедноставена верзија на Репертоарната мрежа на Кели.

3

Сценарија за играње улоги

Во мали групи, учениците дискутираат и играат улоги за сценарија за интервенција во борба против малтретирање, фокусирајќи се на тоа како нивните лични конструкции би можеле да ја ограничат или подобрат нивната способност за интервенција.е.

4

Групна рефлексција

Учениците идентификуваат ограничувачки конструкти и размислуваат за алтернативни, поовластувачки конструкти што би можеле позитивно да влијаат на нивната веројатност за интервенција во ситуации на малтретирање.

5

Лична рефлексција

Учениците размислуваат за тоа како нивните конструкции влијаеле на нивните реакции за време на рол-плејот и како менувањето на овие конструкции би можело да ги оспособи да интервенираат кога се сведоци на малтретирање.

Пример за вовед во Личната конструктивна психологија

1. „Денес ќе зборуваме за нешто многу интересно ,наречено Лична конструктивна психологија, развиена од психологот Џорџ Кели. Неговата теорија ни помага да разбереме како ние, како поединци, го толкуваме светот и ситуациите со кои се среќаваме. Всушност, сите имаме ментални рамки—што Кели ги нарекува лични конструкции—кои го обликуваат начинот на кој го гледаме себеси, другите и настаните околу нас. Овие конструкции се како невидливи очила преку кои го интерпретираме и реагираме на животот“.
2. „Ајде да размислиме за ова во контекст на насилство. Замислете дека сведочите како некого малтретираат. Начинот на кој ја толкувате таа ситуација—дали мислите дека е ваша одговорност да интервирате, дали мислите дека насилникот е „лут“ или само „бара внимание“, или дали мислите дека жртвата има потреба од ваша помош—зависи од личните конструкции што сте ги развиле. Тие конструкции се обликувани од вашите минати искуства, средината во која живеете и дури и од вашите емоции“.
3. Еве што е интересно: Личните конструкции не се фиксни. Тие можат да се менуваат, растат и развиваат додека стекнуваме нови искуства или преиспитуваме постоечки верувања. На пример, ако мислите: „Ако се вклучам, луѓето ќе мислат дека сум слаб...“ тоа е лична конструкција. Но, што ако ја промените во: „Ако се вклучам, ќе му помагам на некој кој има потреба и ќе покажам храброст“? Таквата промена може целосно да го промени вашиот начин на реагирање при насилство.

Негување чувство за споделена одговорност и заедништво

Според конструктивизмот, споделената одговорност и градењето заедница се случуваат органски додека учениците учат да се движат и да влијаат на нивната социјална средина, наместо да бидат наметнати од наставниците. Наставниците можат да служат како фасилитатори, помагајќи им на учениците заедно да создадат силна атмосфера во училницата. Со прикажување на малтретирањето како групен проблем, а не како индивидуален проблем, децата почнуваат да се перцепираат себеси како активни актери во градењето поддржувачка, почитувачка средина за учење (Форсберг, 2024).

Воспоставување колективни норми

Нормите и очекувањата се создаваат заедно со учениците, наместо да ги спроведува само наставникот. Дискусијата во класот на почетокот од годината, во која учениците се поканети да ги споделат своите мислења за почит, инклузивност и љубезност, може да послужи како основа за развивање колективен договор за однесување.

Постепено подобрување

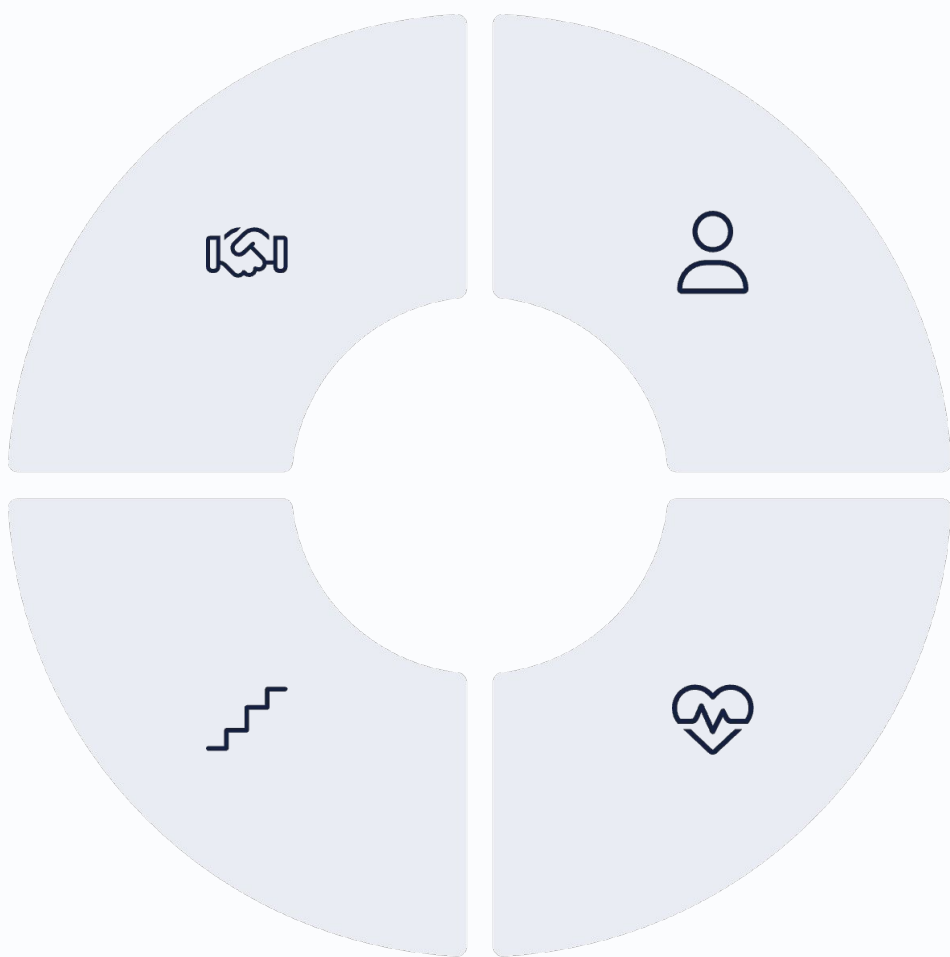
Наставниците го поттикнуваат подобрувањето преку тоа што прво ги водат учениците низ мали активности кои ја градат самодовербата за справување со насилство, а потоа постепено се повлекуваат за да им овозможат поголема одговорност за одржување на училишната средина.

Врснички мрежи за поддршка

Наставниците можат да изградат мрежи за врсничка поддршка што ги охрабруваат децата заедно да се спротивстават на малтретирањето. Наместо да се потпираат само на наставниците за спроведување мерки против малтретирањето, учениците се охрабруваат да се сметаат себеси за активни партнери во создавањето безбедна атмосфера.

Рефлексивност и емпатија

Учениците учат за емоционалните и социјалните последици од насилството преку структурирани дискусии, игри со улоги и водени рефлексии, помагајќи им да развијат подлабока емпатија за оние погодени од врсничко насилство.

Учениците користат разговори за да договараат и обликуваат верувања за тоа кое однесување е прифатливо, а кое не (Shah, 2019). Бидејќи самите учествуваат во создавањето на училишните норми, тие ги усвојуваат како свои. Ова ги прави посвесни и одговорни, бидејќи се посветени на правилата што самите ги поставиле.

Во ситуации со насилство, учениците кои помогнале во изградба на заеднички норми се повеќе склони да интервенираат или да побараат помош. Тие ја препознаваат заштитата на врсниците како дел од својата заедничка одговорност (Milbrandt et al., 2004), што ја поттикнува заедничката свест и го намалува ефектот на сведок.

Проценка и подобрување на ефикасноста на програмата за врсничка поддршка

Врсничка поддршка е клучна во образованието бидејќи им нуди вредна емоционална и социјална поддршка на учениците. Учениците се чувствуваат охрабрени да ги споделат своите проблеми и да добијат поддршка од врсниците на начини што можеби не се можни преку други средства. Овој вид поддршка може да им помогне на учениците да се справат со академските и личните предизвици, да развијат вештини за решавање проблеми и да научат да се грижат за другите.

Континуираната еволуција на програмите за врсничка поддршка е исто толку важна како и нивната почетна имплементација. Континуираното подобрување на овие програми може да вклучува периодична евалуација на нивното влијание врз учениците, прилагодување на методите и стратегиите за да се задоволат моменталните потреби на учениците и подобрување на обуката и поддршката што им се обезбедуваат на менторите (Mead et al, 2006; Cowie et al, 2000).

1

Оценете го влијанието

Редовно собирајте повратни информации за да ја оцените ефикасноста на програмата и подобрувањето на училишната средина.

2

Адаптирани стратегии

Ажурирајте активности за врсничка поддршка и обучете ментори за нови форми на насилство, вклучително сајбер-насилство.

3

Континуиран развој

Бидете информирани за најдобрите практики за превенција на насилство преку професионален развој за ефективно водење на учениците и менторите.

Начини за оценување на ефективноста на програми за врсничка поддршка

Метод	Опис	Придобивки
Анкети	Анонимни прашалници за студенти, ментори и наставници	Обезбедува квантитативни податоци за ефикасноста на програмата
Фокус групи	Дискусии во мали групи со учесниците во програмата	Обезбедува детални квалитативни увиди
Следење инциденти	Следење на пријавите за насилство пред и по спроведувањето на програмата	Обезбедува конкретни мерки за влијанието на програмата
Набљудување	Структурирано набљудување на интеракциите меѓу учениците	Прикажува непосредни резултати од програмата
Повратни информации од менторот	Редовни средби со врсничките ментори	Открива проблеми при реализацијата

Активност „Река на искуство“: Истражување на врсничка поддршка

Една конструктивистичка техника што овозможува истражување на личните искуства со цел да се поттикне размислување за влијанието на минатите настани и луѓето врз сегашното искуство е „Реката на искуството“ (Поуп и Дениколо, 2001). Оваа активност им помага на учениците да размислуваат за личните искуства од врсничка поддршка, поттикнувајќи ја свеста за тоа како минатите настани и односи влијаат врз перцепциите и однесувањата во контекст на врсничка поддршка.

Потребни материјали:

- Празни листови хартија
- Фломастери/пенкала во боја/маркери

Инструкции

Вовед: Објаснете дека реката го претставува животниот тек на секој учесник, а нејзината форма и карактеристики ја симболизираат животната динамика, клучните настани и влијателните луѓе. Целта е да се истражи како минатите настани и врски, особено оние што вклучуваат поддршка, влијаеле врз нивните лични избори.

Цртање река: Замолете ги учениците да нацртаат река на нивниот лист, која ќе ги претставува нивните училишни искуства, со посебен акцент на моментите на врсничка поддршка. Поттикнете ги да ја прикажат реката како динамичен тек: студентите треба да користат симболи, фрази или кратки изјави за да ги наведат клучните настани, промените во динамиката и луѓето кои играле значајни улоги

- Вијуги за постепени промени или периоди на размислување
- Вртлози за предизвикувачки или збунувачки времиња: Замислете дека реката што ја нацртавте има вртлози. Тие претставуваат моменти во училиштето кога сте се чувствувале заглавени, збунети или вовлечени во тешка ситуација – можеби конфликт со соученик, чувство на неправда или момент кога не сте знаеле како да реагирате. Како што вртлогот ја влече водата надолу, така и овие ситуации можат да создадат чувство на немоќ. Размислете што ви помогнало да излезете од тие водени вртлози – дали пријател, наставник или ваша лична сила?
- Тесни делови за стрес или изолација
- Пошироки делови за периоди на поврзаност и поддршка

Рефлексивна и споделување: Во мали групи, учениците покажуваат дел од „реката“ што го претставува моментот на давање или примање поддршка и поставуваат прашања за размислување од Личната конструктивна психологија:

- „Што ви открива овој дел од реката за вашите искуства со поддршка?“
- „Како вашиот сегашен пристап кон помагање на другите се поврзува со овие случувања?“
- „Како би изгледало спротивното искуство за вас?“
- „Што ни откриваат овие реки за динамиката на врсничката поддршка во нашата заедница?“
- „Како можеме да ги искористиме овие сознанија за подобрување на програмата за врсничка поддршка?“

Summarize reflections and encourage students to consider how their individual experiences could contribute to a stronger, more empathetic peer support system. Suggest that the insights gained could inform practical improvements or initiatives within the school's peer support program.

Улогата на сведоците во превенцијата на насилство

Сведоците имаат клучна улога во исходот на инцидентите со насилство. Истражувањата покажуваат дека кога сведоците активно интервенираат, како честотата така и влијанието на насилството значително се намалуваат (Mazzone, 2020). Сепак, многу сведоци се двоумат да преземат акција поради страв од одмазда, социјално маргинализирање или можност да станат цели сами.

Психолошки фактори кои влијаат врз однесувањето на сведоците

Ahmed's (2008) истакнува неколку фактори што ги зголемуваат шансите сведоците да интервенираат:

Поврзаност со училиштето: Учениците кои се чувствуваат дел од училишната заедница почесто интервенираат, бидејќи го гледаат насилството како закана за заедничките вредности и средина.

Справување со срам: Учениците кои ја прифаќаат личната одговорност и чувствуваат соодветна вина за непостапување се повеќе мотивирани да интервенираат кога сведочат насилство.

Морална храброст: Dal Cason и соработници (2020) открија дека сведоците со силни морални уверувања за емпатија и правичност почесто интервенираат при ситуации со насилство.

Спротивно, сведоците кои ја префрлаат вината—ги обвинуваат другите или го игнорираат проблемот—помалку веројатно ќе интервенираат. Исто така, оние кои не се чувствуваат морално обврзани да постапат или не гледаат директна закана за својот социјален статус, обично остануваат пасивни набљудувачи.

Ефикасните програми против насилство треба да ги земат предвид овие психолошки фактори, поттикнувајќи поврзаност со училиштето, здраво справување со срамот и развој на морална храброст кај учениците. Разбирањето и адресирањето на сложената динамика на однесувањето на сведоците значително ја подобрува ефективноста на превенцијата на насилство во училиштата.

Интегративни преговарачки вештини за врснички медијатори

Ефикасната врсничка медијација зависи од развивањето на силни интегративни преговарачки вештини кај учениците. Овие вештини им овозможуваат да им помогнат на спорните страни да најдат решенија од заедничка корист, наместо конкурентски исходи „победа-поражение“. Следниот структуриран пристап ги учи учениците како да овозможат конструктивно решавање конфликти:

Изразување желби

Учениците учат јасно да ги искажат своите потреби користејќи ефективни комуникациски вештини и да го постават конфликтот како конкретен и управлив заеднички проблем.

Пример: „Сакам сега да ја користам книгата“.

Опишување на чувствата

Учениците вежбаат прецизно идентификување и артикулирање на своите емоции на необвинувачки начин.

Пример: „Фрустриран сум“.

Објаснување на причините

Учениците ја споделуваат логиката зад нивните потреби и емоции на конструктивен начин што им помага на другите да ја разберат нивната перспектива.

Пример: „Ја користите книгата веќе еден час. Ако не ја добијам наскоро, мојот извештај нема да биде завршен на време. Фрустрирачки е да се чека толку долго“.

Согледување од туѓа перспектива

Учениците го сумираат своето разбирање за желбите, чувствата и причините на другата личност, за да покажат активно слушање и емпатија.

Пример: „Моето разбирање е дека ти е потребна книгата за да ја завршиш својата задача, која исто така треба да се предаде денес.“

Предложување решенија

Учениците предлагаат креативни опции што им користат на двете страни, создавајќи повеќе можности пред да донесат одлука.

Example: "Plan A is you use it for 15 more minutes, then I get it. Plan B is we share the book at the table. Plan C is we ask for an extension."

Постигнување договор

Учениците го финализираат договорот со заемна согласност, на пример преку ракување или усна обврска.

Пример: „Ајде да одиме со План Б!“

Имплементација на програмата „Миротворец“

Откако учениците ќе ја завршат обуката за вештини за решавање конфликти и медијација, Програмата „Миротворец“ може да се имплементира како структуриран пристап кон решавање конфликти предводени од врсници во училиштата. Оваа програма создава систематски начин учениците да ги применат своите вештини во ситуации од реалниот свет, истовремено обезбедувајќи соодветен надзор и патеки за ескалација кога е потребно.

Клучни компоненти на програмата за Миротворец:

Дневен избор на медијатор: Секој ден се избираат двајца студенти кои ќе дејствуваат како официјални медијатори. Оваа ротација им обезбедува на сите обучени студенти можност да ги вежбаат своите вештини и да придонесат за училишната заедница.

Визуелна идентификација: Медијаторите носат препознатливи маички, беџови или други ознаки што ги прават лесно препознатливи за останатите ученици. Овој визуелен знак им помага на учениците да знаат кон кого да се обратат кога ќе се појават конфликти.

Активно надгледување: Медијаторите патролираат на клучни места како што се игралиштето и трпезаријата, каде што најчесто се појавуваат конфликти. Нивното видливо присуство служи и како одвраќање од можни конфликти и како непосреден ресурс кога ќе се појават проблеми.

Достапност: Медијаторите се достапни во текот на денот и имаат определени места каде учениците можат да побараат помош.

Инклузивна ротација: Улогата на медијатор се менува меѓу сите обучени ученици за да се обезбеди рамноправно учество. Овој пристап создава училишна култура на одговорност за решавање конфликти.

Ескалација: Ако посредувањето меѓу врсниците не успее, конфликтот се пренесува кај наставникот или директорот за решавање.

Постојана обука: Учениците редовно ја усовршуваат вештината за посредување и преговори.

Документација: Медијаторите ги запишуваат решенијата во извештај за посредување, кој го потпишуваат двете страни, обезбедувајќи одговорност и запис за следење.

Следење: Медијаторите проверуваат дали договорите се почитуваат и решаваат нови проблеми кои може да се појавиле.

Програмата „Миротворец“ им овозможува на учениците да преземат одговорност за решавање конфликти во својата училишна заедница, обезбедувајќи ја потребната структура и поддршка за ефективност. Вклучувајќи ги сите ученици во ротацијата, програмата создава училишна култура каде мирното решавање конфликти станува норма, а не исклучок (Johnson & Johnson, 2001).

Заклучок: Создавање одржливи системи за поддршка меѓу врсниците

Ефективните системи за поддршка меѓу врсниците претставуваат моќен пристап за справување со насилството во училиштата, овозможувајќи им на учениците да станат активни учесници во создавање безбедна и инклузивна училишна средина. Во овој документ разгледаваме различни стратегии за поддршка меѓу врсниците, вклучувајќи менторство меѓу врсници, „buddy“ системи, посредување меѓу врсници и програми за амбасадори против насилство, при што секоја нуди посебни придобивки, а заедничката цел им е намалување на насилството преку овластување на учениците.

Со воведување на добро осмислени системи за поддршка меѓу врсници, училиштата можат да ја искористат природната моќ на врсничките односи за создавање вистинска трансформација. Кога учениците ја преземаат одговорноста за градење позитивна училишна клима, ефектот надминува само намалување на насилството – се раѓа култура на емпатија, почит и меѓусебна поддршка која го зајакнува секој член на заедницата.

Како едукатори, нашата улога е да обезбедиме структура, обука и постојана поддршка што им овозможува на учениците да ги развиваат и применуваат овие клучни социјално-емоционални вештини. Со оваа инвестиција во системите за поддршка меѓу врсници, не само што ги решаваме непосредните проблеми со насилството, туку и придонесуваме за создавање на следната генерација емпатични и општествено одговорни граѓани.